

STORTINGET

Innst. 437 S

(2025–2026)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 18 (2025–2026)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Rapport til Stortingets presidentskap fra utvalget til å vurdere Riksrevisjonens internasjonale bistandsvirksomhet

Til Stortinget

1. Innledning

1.1 Oppnevning og mandat

Utvalget til å vurdere Riksrevisjonens internasjonale bistandsvirksomhet ble oppnevnt av Stortingets presidentskap 30. april 2025, med følgende mandat:

«Utvalget skal vurdere innretningen av Riksrevisjonens deltakelse i internasjonal bistandsvirksomhet, herunder hvordan deltakelsen finansieres, organiseres og samordnes med Norges øvrige bistandsvirksomhet. Vurderingen skal både omfatte Riksrevisjonens bilaterale bistandsvirksomhet i egen regi og Riksrevisjonens engasjement i INTOSAI Development Initiative (IDI), inkludert hvorvidt Norge på fast basis skal ha vertskap for sekretariatet til IDI.

Utvalget skal ikke evaluere resultatoppnåelsen av bistandsvirksomheten eller kvaliteten på denne.

Dersom utvalget anser at innretningen av deltakelsen i internasjonal bistandsvirksomhet på noen områder bør endres, bes utvalget om å fremlegge konkrete forslag til endringer.

Utvalget gis frist til 1. mars 2026.»

Fristen ble forlenget til 5. mars 2026, og utvalget overleverte sin rapport til Stortingets presidentskap på den nye fristdagen.

Utvalget bestod av følgende medlemmer, oppnevnt av Stortingets presidentskap:

- Nikolai Henrik Wold Hegertun (leder)
- Kari Henriksen
- Ingjerd Schie Schou
- Arvinn Gadgil
- Gitte Korff

Utvalgets sekretariat har bestått av seksjonsleder Malin Nossum, spesialrådgiver Haakon Aakre og seniorrådgiver Kristin Sommer Bjørnson fra Stortingets administrasjon.

Utvalget ble oppnevnt på bakgrunn av Stortingets behandling av Rapport til Stortingets presidentskap fra utvalget til å utrede Riksrevisjonens virksomhet (Riksrevisjonsutvalget, jf. Innst. 41 L (2024–2025) og Dokument 19 (2023–2024)). Ved behandlingen av innstillingen ble Stortingets presidentskap bedt om å sette ned et utvalg for å se på finansieringen og organiseringen av Riksrevisjonens deltakelse i internasjonal bistandsvirksomhet, inkludert sekretariatsfunksjonen for INTOSAI Development Initiative (IDI).

1.2 Utvalgets arbeid

For den delen av mandatet som omhandler Riksrevisjonens egen bistandsvirksomhet, har utvalget lagt særlig vekt på å belyse hvordan andre statlige etater organiserer og finansierer sitt bistandsarbeid, herunder Norad sin koordinerende rolle innenfor Kunnskapsbanken og hvordan andre lands riksrevisjoner organiserer og finansierer sin bistandsvirksomhet.

En oversikt over de mest sentrale aktørene som inngår i vurderingene av Riksrevisjonens egen bistands-

virksomhet, fremgår på side 17 i rapporten, som er basert på gjeldende organisering.

For den delen av mandatet som gjelder IDI, har utvalget lagt særlig vekt på å belyse forhold som taler for og imot å bevare sekretariatsfunksjonen i Norge. Utvalget har i denne forbindelse også sett på enkelte sider av IDIs organisering og styresammensetning. Når det gjelder det øremerkede norske vertslandstilskuddet, har utvalget særlig vurdert problemstillinger knyttet til tilskuddsforvaltning og habilitet.

En oversikt over de sentrale aktørene som er knyttet til IDIs virksomhet i Norge samt IDIs tilknytning til INTOSAI, fremgår på side 18 i rapporten, som viser gjeldende organisering.

Som bakgrunn for å besvare begge deler av mandatet har utvalget en overordnet drøftelse av prinsipielle hensyn som bør inngå ved vurderingen av fremtidige alternativer. Dette omfatter prinsippet om maktfordeling mellom statsmaktene, forholdet til regler om økonomiforvaltning og forsvarlig forvaltningspraksis, transparens, kontroll, krav til effektiv utnyttelse av ressurser, kompetanse og faglig kvalitet, internasjonal byrdefordeling og langsiktighet og forutsigbarhet.

Utvalget har hatt åtte møter.

Riksrevisjonen har ikke vært representert i utvalget, og utvalget er også kjent med at det er stor interesse for arbeidet både i Riksrevisjonen og IDI. Utvalget har hatt møter med representanter for Riksrevisjonen og IDI, og har også innhentet supplerende informasjon gjennom skriftlig korrespondanse med Riksrevisjonen. Rapporten kapittel 3, 4 og 5 har vært sendt Riksrevisjonen for kvalitetssikring.

Som ledd i innhenting av informasjon har utvalget også hatt møter med Utenriksdepartementet, Norad, Statistisk sentralbyrå og generalsekretæren i INTOSAI. Utvalget har videre innhentet skriftlige innspill fra de samme aktørene, og kapittel 2 Institusjonssamarbeid som en del av norsk bistand har vært forelagt for Norad for kvalitetssikring. I tillegg har utvalget innhentet skriftlig dokumentasjon fra Domstoladministrasjonen og riksrevisjonene i Sør-Afrika og Kenya. Det er videre gjort en kartlegging av bistandsvirksomheten til riksrevisjonene i Storbritannia, Nederland, Sverige, Estland, Canada og Danmark.

1.3 Utvalgets vurderinger og forslag

Rapporten del III omhandler utvalgets vurderinger og forslag. Utvalget drøfter innledningsvis overordnede prinsipper og hensyn som ligger til grunn for vurderingene.

Disse er:

- Maktfordelingen mellom statsmaktene, herunder Stortingets eksterne kontrollorganers uavhengige

stilling og Grunnlovens regulering av ansvaret for utenriksstyret

- Forsvarlig forvaltning, transparens og kontroll samt effektivitet
- Kompetanse og faglig kvalitet
- Internasjonal byrdefordeling
- Langsiktighet og forutsigbarhet

Utvalget drøfter flere forhold knyttet til dagens modeller for organisering og finansiering og foreslår på denne bakgrunn endringer i hvordan Riksrevisjonens deltakelse i internasjonal bistandsvirksomhet innrettes.

Når det gjelder Riksrevisjonens egen bistandsvirksomhet, foreslår utvalget at budsjettmidlene skal bevilges over bistandsbudsjettet under Utenriksdepartementet, og at Riksrevisjonens bistandsvirksomhet organiseres som en del av Kunnskapsbanken i Norad.

Når det gjelder INTOSAI Development Initiative (IDI), viser utvalget til at utvalget i mandatet er bedt om å vurdere hvorvidt Norge på fast basis skal ha vertskapet for sekretariatet til IDI. Dette er imidlertid en beslutning som tilligger INTOSAIs kongress og ikke norske myndigheter.

Utvalget viser til at ifølge INTOSAIs statutter artikkel 4 nr. 5 bokstav j skal INTOSAIs kongress velge en riksrevisjon blant medlemslandene som skal være vertskap for IDI for seks fornybare år. Utvalget konstaterer at Norge er blitt gjenvalgt som vertsland hvert sjette år siden 2001, det vil si fire ganger. Utvalget mener at det ikke bør være en automatikk i en slik fornyelse, og at Riksrevisjonen bør bidra til at spørsmålet blir gjenstand for en reell og åpen vurdering i INTOSAI, i henhold til statuttene. Det er utvalgets forståelse at det bør gjøres en realitetsvurdering når vedtaket fattes av INTOSAIs kongress, der ulike alternativer blir diskutert og lagt til grunn for et eksplisitt og informert vedtak av medlemslandene.

Utvalget ser at det foreligger gode argumenter for at sekretariatet også i fremtiden lokaliseres i Oslo, men også vektige hensyn som taler for at vertskapsfunksjonen rullerer mellom INTOSAIs medlemsland. Ideelt sett mener utvalget at en rulling av vertskapet for IDI-sekretariatet vil være den foretrukne ordningen. Dette vil kunne bidra til legitimitet for IDIs arbeid og til å understøtte at organisasjonen skal fremme globalt aksepterte internasjonale standarder for offentlig revisjon.

Utvalget konstaterer at IDIs nåværende organisasjonsform ikke legger til rette for at det kan skje en slik rulling som synes forutsatt i INTOSAI sine vedtekter.

Riksrevisjonen bør fremover uttrykkelig forankre det i Stortinget dersom Norges tilbud om å ha vertskapsfunksjonen skal opprettholdes for en ny periode. Det vil være naturlig å ta opp spørsmålet med Stortinget i forkant av prosessen i INTOSAI. Neste gang spørsmålet

kommer opp til avgjørelse i INTOSAI, vil være i 2031, og deretter i 2037.

Når det gjelder vertskapsstøtten til IDI, foreslår utvalget at dette flyttes fra Riksrevisjonens budsjett til bistandsbudsjettet under Utenriksdepartementet.

Utvalget anbefaler også at IDIs styre og INTOSAI gjør en ny gjennomgang av IDIs organisasjonsform.

Utvalget anbefaler videre at IDIs styre vurderer en vedtektsendring slik at leder av det norske riksrevisjonskollegiet ikke automatisk er leder av IDI sitt styre.

2. Komiteens behandling

Som ledd i komiteens behandling har det blitt gjennomført skriftlig høring, med frist 30. april 2026. Komiteen har mottatt skriftlige høringsinnspill fra Norsk Tjenestemannslag, Riksrevisjonen, Stiftelsen INTOSAI Development Initiative (IDI), tjenestemannsorganisasjonene i Riksrevisjonen – Akademikerne, RTL og NTL Riksrevisjonen – og en privatperson. Høringsinnspillene er tilgjengelige på Stortingets nettsider.

3. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ronny Aukrust, Sverre Myrli, Kari Baadstrand Sandnes og Lise Selnes, fra Fremskrittspartiet, lederen Per-Willy Amundsen, Pål Morten Borgli, Lars Rem og Aina Stenersen, fra Høyre, Liv Kari Eskeland, fra Sosialistisk Venstreparti, Lars Haltbrekken, fra Senterpartiet, Geir Pollestad, fra Rødt, Hege Bae Nyholt, fra Miljøpartiet De Grønne, Julie E. Stuestøl, og fra Kristelig Folkeparti, Jonas Andersen Sayed, viser til Rapport til Stortingets presidentskap fra utvalget til å vurdere Riksrevisjonens internasjonale bistandsvirksomhet, inntatt i Dokument 18 (2025–2026). Utvalget har vurdert finansieringen og organiseringen av Riksrevisjonens internasjonale bistandsvirksomhet, herunder samordningen med annen bistandsvirksomhet, samt Norges vertskapsrolle for INTOSAI Development Initiative (IDI). Utvalget til å vurdere Riksrevisjonens internasjonale bistandsvirksomhet ble nedsatt på grunnlag av Stortingets behandling av Riksrevisjonsutvalgets rapport i Dokument 19 (2023–2024), jf. Innst. 41 L (2024–2025), som ledet fram til den nåværende riksrevisjonsloven som trådte i kraft i 2025.

Komiteen registrerer at utvalget kommer med flere forslag, som etter utvalgets syn skal bidra til demokratisk legitimitet, profesjonalitet og tillit til norsk bistand innenfor offentlig revisjon.

Komiteen viser til at Riksrevisjonen i mange år har hatt to hovedroller på bistandsfeltet. Den ene rollen gjelder direkte bilateralt kapasitetsbyggingsarbeid (bistand) rettet mot andre lands riksrevisjoner. Dette arbeidet er i dag finansiert over Riksrevisjonens eget budsjett og er organisatorisk underlagt dem, og det rapporteres til Stortinget om virksomheten. Den andre rollen til Riksrevisjonen innen internasjonal bistand er at Norge i 25 år har hatt vertskapet for IDI. IDI er et globalt kompetansesenter for støtte av riksrevisjoner i utviklingsland. De har i dag rundt 55 ansatte i sekretariatet lokalisert i Oslo og et budsjett på ca. 130 mill. kroner. IDI er et organ underlagt INTOSAI, en global paraplyorganisasjon for verdens riksrevisjoner, med hovedsete i Wien.

Komiteen viser til at utvalget foreslår å flytte Riksrevisjonens bistandsvirksomhet inn i Kunnskapsbanken i Norad og at den dermed skal finansieres over bistandsbudsjettet til Utenriksdepartementet.

Videre registrerer komiteen at utvalget påpeker at hvem som skal ha vertskapet for sekretariatet til IDI – om dette skal rullere mellom medlemsland eller ligge fast i Norge – er en beslutning som formelt tilligger INTOSAIs kongress og ikke norske myndigheter. Dagens situasjon er at det i INTOSAIs vedtekter forutsettes at vertskapet skal rullere hvert sjette år, men at det nærmest har vært en automatikk i at Norge får vertskapet, som Norge har hatt siden 2001. Utvalget peker videre på at selve organisasjonsformen til IDI, som norsk stiftelse – også er en beslutning som formelt tilligger INTOSAIs kongress og styre – i realiteten er et hinder for at sekretariatets plassering rulleres i tråd med intensjonen i vedtektene. Utvalget stiller spørsmål ved om dette er hensiktsmessig. Etter utvalgets syn fører det blant annet til krav om en bestemt andel norske medlemmer i IDIs styre og fritar andre land fra et forpliktende medansvar for å bidra til finansieringen og driften av IDI.

Komiteen viser til at det er gjennomført skriftlig høring i saken, og at det har kommet flere høringsinnspill. Riksrevisjonen selv og tjenesteorganisasjonene i Riksrevisjonen er i sine høringsinnspill kritiske til å flytte bistandsvirksomheten ut av Riksrevisjonen. Komiteen registrerer at disse høringsinstansene mener at dette kan svekke Riksrevisjonens uavhengighet og fagmiljøer, og de foreslår i stedet øremerket finansiering på egen budsjettpost og bedre koordinering med Utenriksdepartementet og Norad. De samme høringsinstansene, i tillegg til INTOSAI, ønsker også å videreføre IDIs sekretariat i Norge.

Generelt sett mener komiteen at utvalgets vurderinger er grundige og prinsipielt velbegrunnede. Forslagene vil kunne bidra til å rydde opp i rolleblanding mellom kontroll, tilskudsforvaltning og utenrikspolitikk. Det igjen vil kunne styrke Riksrevisjonens uavhengighet

og tydeliggjøre det politiske ansvaret for prioritering av bistandsmidler.

Etter komiteens syn må dette veies opp mot fordelene ved dagens organisering. Komiteen mener Riksrevisjonen skal spille en rolle innen internasjonal bistand innen revisjonsfeltet, og det er komiteens vurdering at dagens organisering har fungert godt, og at Riksrevisjonen spiller en viktig rolle i dette arbeidet.

Komiteen er opptatt av at Riksrevisjonen skal kunne fortsette sitt viktige arbeid innen internasjonal revisjonsbistand, både Riksrevisjonens bilaterale bistand og gjennom IDI.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet, Rødt, Miljøpartiet De Grønne og Kristelig Folkeparti, mener det er riktig at Riksrevisjonens bilaterale revisjonsbistand beholdes i Riksrevisjonen. Samtidig mener flertallet at det er behov for en klargjøring, og at dette bør gjøres ved at den internasjonale revisjonsbistanden får en egen budsjettpost i statsbudsjettet under Riksrevisjonens budsjettkapittel, og at dette eventuelt også må gjelde for vertslanstilskuddet for IDI. Flertallet ber om at Stortingets presidentskap heretter følger opp dette når de skal behandle det årlige budsjettet for Riksrevisjonen som en del av statsbudsjettbehandlingen.

Komiteens medlem fra Høyre slutter seg til utvalgets konklusjoner og anbefalinger for så vidt gjelder Riksrevisjonens bilaterale bistandsvirksomhet.

Når det gjelder IDIs organisasjonsform, har komiteen forståelse for at dagens organisering – som en norsk stiftelse – ikke er en optimal organisasjonsform. Komiteen er kjent med at IDIs styre vil foreta en gjennomgang av IDIs organisasjonsform, og understreker at dette er et spørsmål som tilligger IDIs styrende organer. Dersom IDIs vurdering tilsier at det bør vurderes lovendringer, forutsetter komiteen at Riksrevisjonen tar dette opp med Stortingets presidentskap. Slik komiteen vurderer det, kan det her være aktuelt med lovregulering, og dette må i så fall være en del av Stortingets presidentskaps vurdering.

Komiteen har merket seg høringsinnspillene fra Riksrevisjonen, fra tjenesteorganisasjonene i Riksrevisjonen og fra IDI når det gjelder IDIs lokalisering. Komiteen viser til at IDI i sitt høringsinnspill skriver følgende:

«På vårt styremøte i mars ble IDI-styret enige om å be INTOSAI om å endre sine statutter og åpne for lokalisering på ubestemt tid i Norge.»

Etter komiteens vurdering er spørsmålet om IDIs lokalisering et spørsmål av stor betydning for IDIs ansatte og givere. Formelt sett er det etter komiteens vurdering IDI og INTOSAI selv som må vurdere spørsmålet om lokalisering, men komiteen mener det er riktig at det signaliseres fra Stortinget at en er positiv til at IDI videreføres i Norge. Komiteen registrerer at også Riksrevisjonen er positiv til å videreføre vertskapsrollen for IDI. Dersom INTOSAIs kongress beslutter at lokaliseringen ikke skal være tidsavgrenset, og samtidig ønsker at den norske Riksrevisjonen skal være vertskap for IDI, er komiteen positiv til dette. Etter komiteens syn kan det i så fall være nødvendig med en klargjøring av formaliteter tilknyttet dette, og det forutsettes at Stortingets presidentskap og Riksrevisjonen i så fall finner løsninger på dette.

Samtidig mener komiteen at det må være mulig å avvikle vertskapsrollen på et senere tidspunkt. Komiteen mener videre at det etter noe tid bør gjøres en ny vurdering av om vertskapsrollen for IDI skal videreføres. Det bør være rutine for at slike vurderinger gjøres tidvis, og komiteen ber om at Stortingets presidentskap merker seg dette.

4. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til rapporten og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 18 (2025–2026) – Rapport til Stortingets presidentskap fra utvalget til å vurdere Riksrevisjonens internasjonale bistandsvirksomhet – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 2. juni 2026

Per-Willy Amundsen

leder

Sverre Myrli

ordfører